

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: **Bc. Veronika Jánská**

Název diplomové práce: **Vermittlung der Grammatik im DaF-Unterricht an der Grundschule. Am Beispiel substantivischer Flexion.**

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jana Kusová, Ph.D.**

Oponent diplomové práce: **Doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.**

Vyjádření oponenta diplomové práce:

Veronika Jánská se ve své diplomové práci věnuje problematice zprostředkování gramatiky ve výuce němčiny jako 2. cizího jazyka na základních školách, přičemž se zaměřuje zejména na oblast výuky substantiv a na srovnání dvou učebnic – Deutsch mit Max 2 a Heute haben wir Deutsch 2.

V teoretické části se zabývá vymezením pojmu gramatika ve výuce cizích jazyků, ozřejmuje specifické rysy německých substantiv a porovnává je, je-li to vůbec možné, se systémem substantiv českých. Od 4. kapitoly pojednává o analýze učebnic obecně, porovnává výše zmíněné učební soubory a představuje závěry vlastního výzkumného šetření.

Na první pohled je vidět, že se diplomantka ve zvolené problematice velmi dobře orientuje. V teoretických pasážích dobře vystihuje podstatné od nepodstatného, správně vnímá postavení gramatiky ve výuce cizího jazyka, rozumí různým přístupům jejího zprostředkování. Text je koherentní, dobře strukturovaný a přehledný. Při podrobném studiu práce však vyvstává celá řada otázek, které volají po odpovědi a vysvětlení.

1. Diplomantka deklaruje, že by chtěla zjistit, která z obou zkoumaných učebnic z hlediska prezentace a „výuky“ gramatiky lépe odpovídá moderně koncipované výuce německého jazyka. Nikde však neshleduje, jakými rysy by se taková výuka měla vyznačovat.

2. V kapitole 3.3 uvádí diplomantka exemplárně příklady, v nichž žáci nejčastěji chybují v systému německých substantiv. Čerpá přitom ze zdroje z roku 1989 a poukazuje na takové chyby, se kterými se v současné výuce na základní škole vůbec nesetkáváme (např. das Haus des Bischofs Loyd; 36 Kranke, dem Gedanken atd.).
3. Na str. 35 v kap. 4.1.1 diplomantka konstatuje, že učebnice se ve výběru gramatiky zpravidla shodují. Do jaké míry tedy vypovídá výběr učiva o aktuálnosti koncepce učebnice?
4. V kapitole 5.3 diplomantka uvádí, že vliv komunikační metody je patrný především ve výběru a progresi gramatiky. Z hlediska frekvence jevu v komunikaci proto tedy autorky „Deutsch mit Max“ upřednostnily 4. pád před třetím. Neexistují pro toto rozhodnutí však spíše jiné důvody? Prosím o vyjádření v rámci obhajoby práce.
5. V kapitole 7 porovnává diplomantka výběr učiva zaměřeného na substantiva v obou učebnicích a náznakem kritizuje výběr učiva v souboru Heute haben wir Deutsch. Lze však oba soubory, resp. jejich 2. díly vůbec takto vzájemně srovnávat? Do jaké míry ovlivňuje výběr učiva kvalitu jeho prezentace v učebnici? Klade-li diplomantka na výběr učiva tak velký důraz, očekávala bych, že si především všimne toho, že ani jedna ze zvolených učebnic neodpovídá úrovni A1, která je pro výuku dalšího jazyka předepsána RVP ZV, neboť např. na této úrovni se dativ probírá pouze lexikalizovaně, výuka předložek se 3. a 4. pádem vůbec nepřipadá v úvahu.
6. Dotazníkové šetření zadané žákům není koncipováno exaktně. Např. byla zakázána dvojí odpověď, což znamená, že žáci mohli být v některých položkách do odpovědi vmanipulováni („Gramatiku procvičujeme drilem/hravou formou/jiným způsobem/neprocvičujeme“). Samotné vyhodnocení dotazníku jen shrnuje zjištěná fakta, diplomantka se vlastní interpretaci výsledků zpravidla vyhýbá. Dotazníkové šetření je nejslabším místem práce. Hypotézy zmíněné na str. 51 nekorespondují s cílem práce, který diplomantka sama vidí ve zkoumání toho, která ze dvou analyzovaných učebnic je z hlediska prezentace systému substantiv pro současnou výuku vhodnější. Na základě subjektivních odpovědí velmi malé skupiny žáků nelze vyvozovat relevantní závěry o kvalitě učebnice, ani o způsobu prezentace a celkového uchopení gramatického učiva. Výzkumným šetřením diplomantka odporuje teoretické části práce, v níž se zabývá smyslem gramatiky ve výuce a v níž často zdůrazňuje její komunikační význam. V dotazníku se pak ale věnuje primárně znalostem žáků, nikoli už jejich dovednosti gramatické znalosti využívat v reálné komunikaci.

7. Celou prací i koncepcí výzkumného šetření prolíná směšování vlivu učebnice a vlivu učitele/učitelky na proces výuky. Žádám diplomantku, aby se z tohoto úhlu pohledu vrátila k výsledkům svého dotazníkového šetření a nově vyvodila závěry ve vztahu k vlivu učebnice na znalosti a dovednosti žáků.

Celá práce je logicky vystavěna. Diplomantka se vyjadřuje kultivovaně a celkově se dopouští jen malého množství jazykových chyb (např. na str. 17, 18, 20, 31, 33, 39, 42, 44, 61). Také po grafické stránce práce působí velmi čistě, citace na konci práce odpovídají citační normě a jsou přesné. Chybí však odkazy na dva citáty z úvodu práce (Weidner a Rütimann). Na některých místech práce není úplně jasné, zda diplomantka autory přesně cituje, nebo zda jen poukazuje na jejich publikaci (např. v kap. 3.1). Jindy je vidět, že diplomantka čerpá z odborné literatury, zdroj ale neuvádí (např. v kap. 2.4 – důvody, proč děti nemají rády gramatiku).

Závěrečné stanovisko:

I přes výše uvedené nedostatky mohu konstatovat, že diplomantka prokázala schopnost samostatné tvůrčí práce. Její práce splňuje požadavky na diplomové práce kladené, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení

- dobře -

Podpis oponenta diplomové práce:

Alana Andrašová

Datum: 5. 2. 2015